

หลักการของเศรษฐศาสตร์

พระครูปริมาณรักษ์, รศ.ดร.
อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์

เศรษฐศาสตร์ มีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า “บุคคลผู้ดูแลจัดการบ้านเรือน” ซึ่งบ้านเรือนและเศรษฐกิจมีสาระและความสำคัญที่เหมือนกัน

บ้านเรือน หรือ ครอบครัว ต้องเผชิญกับการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เช่น การทำหน้าที่ของสมาชิกครัวเรือน ใครเป็นผู้เตรียมอาหาร ใครเป็นผู้ดูแลซักผ้า ใครเป็นผู้เลือกรายการทีวี ครัวเรือนต้องจัดสรรทรัพยากรจำกัดให้แก่สมาชิกทุกคนตามความสามารถ ความต้องการและความพยายาม

สังคมก็เช่นกัน ต้องเผชิญกับการตัดสินใจเรื่องหลากหลาย เช่น ต้องทำหน้าที่อะไรและใครเป็นคนทำ สังคมต้องการคนผลิตอาหาร คนทอเสื้อ คนออกแบบ แพทย์ ครู ดังนั้น สังคมจะต้องจัดสรรสมาชิกของสังคมไปตามหน้าที่ต่างๆ เหล่านั้น และยังต้องจัดสรรผลผลิตสินค้าและบริการที่สมาชิกของสังคมผลิตกระจายให้สังคมอีกด้วย พร้อมกับกำหนดว่าใครเป็นผู้ทำอะไร

การจัดการทรัพยากรของสังคมถือว่ามีความสำคัญ เพราะว่าทรัพยากรมีจำนวนจำกัดและหายากขาดแคลน “ความขาดแคลน” หมายถึง ทรัพยากรของสังคมมีจำนวนจำกัดไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการทุกสิ่งทีสมาชิกของสังคมทุกคนต้องการได้ครบถ้วน ดังนั้น สมาชิกทุกคนไม่สามารถบรรลุระดับสูงสุดของมาตรฐานครองชีพได้ตามที่คาดหวัง เศรษฐศาสตร์ ศึกษาการดำเนินการของสังคมเพื่อจัดการปัญหาความขาดแคลนทรัพยากร สังคมส่วนใหญ่ใช้กิจกรรมของครัวเรือนและบริษัทจำนวนล้านๆ หน่วยทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากร นักเศรษฐศาสตร์ศึกษาวิธีการตัดสินใจของประชาชน การทำงาน การใช้จ่ายการออม การนำเงินออมไปลงทุนและนักเศรษฐศาสตร์ยังศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนด้วยกัน เช่น ผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากร่วมกันกำหนดราคาและปริมาณของสินค้าได้อย่างไร นอกจากนั้นยังศึกษาพลังและแนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวม รวมถึงการเติบโตของรายได้เฉลี่ย สัดส่วนของประชาชนที่ว่างงาน และอัตราส่วนของราคาที่สูงขึ้น

๑. การตัดสินใจของประชาชน

เศรษฐกิจ คือ กลุ่มประชาชนที่มีปฏิสัมพันธ์ในด้านการครองชีพ พฤติกรรมของเศรษฐกิจจะสะท้อนพฤติกรรมของบุคคลที่รวมเป็นเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงเริ่มต้นด้วยการศึกษาการตัดสินใจของบุคคล

ประชาชนตัดสินใจผลได้เสียจากการแลกเปลี่ยน

ในเศรษฐกิจไม่มีกิจใด ๆ ที่ได้มาโดยไม่เสีย เมื่อได้มาซึ่งของสิ่งหนึ่งจำเป็นต้องเสียสละของอีกสิ่งหนึ่ง ดังนั้น การตัดสินใจกระทำกิจใด ๆ จึงสัมพันธ์กับผลได้เสีย

๒. ต้นทุนของสิ่งที่ได้รับคือสิ่งที่ต้องเสียสละไป

เมื่อต้องเลือกผลได้ผลเสีย ในการตัดสินใจจึงจำเป็นต้องเปรียบเทียบต้นทุนและประโยชน์ (cost-benefit) แต่ในกรณีของต้นทุน ต้นทุนของบางกิจกรรมปรากฏไม่ชัดเจนอย่างที่ควรเป็น จึงสร้างปัญหาในการเปรียบเทียบ เช่น การตัดสินใจว่าจะศึกษาต่อหรือไม่ ประโยชน์จากการศึกษาคือมีความรู้มากขึ้น มีโอกาสทำงานดี สำหรับต้นทุนจะต้องรวมค่าลงทะเบียน, ค่าหนังสือ, ค่าห้องพัก ซึ่งค่าใช้จ่ายทั้งหมดอาจไม่ถูกต้องครบถ้วน ดังนั้น จะต้องคำนึงถึงปัญหาดังนี้

๑) การรวมค่าใช้จ่ายได้รวมเอาค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของการศึกษาไว้หรือไม่ เช่น ค่าห้องพัก แม้ไม่ได้ศึกษาค่าห้องพักยังจำเป็นและค่าอาหาร ค่าห้องพักในสถานศึกษามีราคาถูกกว่าห้องพักภายนอก ดังนั้นเงินออมที่เกิดขึ้นควรถือว่าเป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาต่อ

๒) ในการคำนวณค่าใช้จ่าย ต้นทุนมากที่สุดที่ถูกละเลยคือเวลาที่เสียไป เวลาที่ใช้ในการเข้าห้องเรียน อ่านหนังสือ เขียนหนังสือ ทำให้ไม่สามารถทำอาชีพอื่นได้นั้นคือค่าจ้างที่ต้องสละไป และถือว่าเป็นต้นทุนที่มากที่สุดของการศึกษาต่อ

ต้นทุนค่าเสียโอกาสของการศึกษา คือ รายการทั้งหมดที่ได้เสียสละออกไป เมื่อต้องตัดสินใจว่าควรที่จะศึกษาหรือไม่ ผู้ต้องตัดสินใจควรต้องทราบต้นทุนค่าเสียโอกาสนั้นเป็นเท่าไร มั่นกึกพาบางคนถ้าไปเล่นกีฬาก็จะมีรายได้สูง เมื่อศึกษาต่อคนกลุ่มนี้จึงมีค่าเสียโอกาสสูง

๓. ความคิดของบุคคลอยู่ในรูปของอัตราส่วนเพิ่ม

การตัดสินใจในชีวิตมิใช่การกำหนดว่าสิ่งใดสีขาวหรือสีดำ แต่การตัดสินใจเป็นกรณีของการผสมผสาน เช่น เมื่อถึงเวลาอาหารเย็นจะไม่ใช้เวลาว่าที่ตัดสินใจว่า จะกินดีหรือจะอดอาหารดี

หลักการของเศรษฐศาสตร์

แต่เป็นเวลาต้องคิดว่าจะเพิ่มข้าวอีกหนึ่งถ้วยดีหรือเพิ่มขนมปังอีกสองแผ่นดี เมื่อกำหนดการสอบใกล้เข้ามาจะไม่มีใครคิดว่าเลิกดูหนังสืออย่างสิ้นเชิงหรือดูหนังสือตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง แต่จะคิดว่าจะเพิ่มชั่วโมงการดูหนังสือและลดชั่วโมงการพักผ่อน การกระทำดังกล่าวทางเศรษฐศาสตร์เรียกว่า **การเปลี่ยนแปลง ของอัตราเพิ่ม** เป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากกิจกรรมเดิม คำว่า margin หมายถึง ขอบเขต การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ขนาดเล็กที่ปฏิบัติ

ประชาชนตัดสินใจดีที่สุดเมื่อใช้วิธีการคิดอัตราส่วนเพิ่ม เช่น ถ้าเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยเพิ่ม ต้องใช้เวลาอีกสองปี ซึ่งการศึกษาต่อทำให้มีโอกาสในการทำงานดีขึ้น รายได้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันต้นทุนค่าใช้จ่ายเพิ่มตามไปด้วยโดยการเปรียบเทียบอัตราประโยชน์เพิ่มและอัตราต้นทุนเพิ่ม ทำให้สามารถประเมินได้ว่าจะศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยหรือไม่

ลองพิจารณาตัวอย่าง ถ้าสายการบินภายในประเทศสายหนึ่งขนาดรับผู้โดยสาร ๑๐๐ ที่นั่ง ต้นทุนของสายการบิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น ต้นทุนเฉลี่ยต่อที่นั่ง ๑,๐๐๐ บาท ก่อนเครื่องขึ้นปรากฏว่ายังมีที่นั่งว่างอยู่ ๑๐ ที่นั่ง และมีผู้โดยสารรออีกแต่ผู้โดยสารที่รอยินดีจ่ายค่าโดยสาร ๘๐๐ บาท ถามว่าสายการบินจะขาดทุนหรือไม่ถ้ารับผู้โดยสารเหล่านี้ไป เพราะต้นทุนเฉลี่ย ๑,๐๐๐ บาท การรับผู้โดยสารเพิ่มหนึ่งคน สายการบินต้องบริการกาแฟและเครื่องดื่มเพิ่ม แต่ผู้โดยสารจ่ายเงินให้มากกว่าค่าบริการ หรือกล่าวได้ว่าถ้ารายได้ที่ได้รับเพิ่มมากกว่าต้นทุนเพิ่ม บริษัทสายการบินยังมีกำไร หรือผลประโยชน์เพิ่มมากกว่าต้นทุนเพิ่ม

๔. ประชาชนสนองตอบต่อแรงจูงใจ

การตัดสินใจประชาชนเกิดจากการเปรียบเทียบต้นทุนและผลประโยชน์ พฤติกรรมนี้อาจเปลี่ยนแปลงเมื่อต้นทุนและผลประโยชน์เปลี่ยน ซึ่งหมายถึงประชาชนตอบสนองต่อแรงจูงใจ เช่น เมื่อเงาราคาถูกประชาชนตัดสินใจบริโภคเพิ่มขึ้นและลดการบริโภคเครื่องดื่มที่มีราคาแพง ขณะเดียวกันเจ้าของสวนเงาเพิ่มการจ้างคนงานเพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิต เนื่องจากผลประโยชน์ของการขายเงามากขึ้น จะเห็นว่าผลจากราคาส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้ซื้อและผู้ขายตลาดเงาเป็นตลาดที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการทำงานของเศรษฐกิจ

การกำหนดนโยบายใดๆ ต้องคำนึงถึงแรงจูงใจ นโยบายที่ทำให้ผลประโยชน์และต้นทุนเปลี่ยนไปย่อมทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนตาม การเก็บภาษีน้ำมันเชื้อเพลิงทำให้การใช้รถยนต์ส่วนบุคคลน้อยลง การใช้ขนส่งมวลชนเพิ่มมากขึ้น

การกำหนดนโยบาย ถ้าผู้กำหนดนโยบายไม่คำนึงว่านโยบายจะส่งผลกระทบต่อแรงจูงใจอย่างไร ผลที่ได้รับอาจเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา ตัวอย่าง การออก พรบ.คาดเข็มขัดนิรภัย ทำให้ประชาชนรอดชีวิตจากอุบัติเหตุทางรถยนต์มากขึ้นแต่ผลของ พรบ.นี้ทำให้เสียในการขับรถเปลี่ยนไป พฤติกรรมของผู้ขับรถในเรื่องความเร็วเพิ่มขึ้นและความระมัดระวังลดลง ทั้งนี้ถือว่าเป็นการสนองตอบต่อแรงจูงใจ การขับช้าๆ และระมัดระวังถูกมองว่ามีค่าแพงเพราะต้องใช้เวลาขับและพลังงานของผู้ขับมากขึ้น ผลของการขับรถเร็วเพราะมีเข็มขัดนิรภัยทำให้มีอุบัติเหตุรุนแรงมากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ขับรถเห็นว่าเข็มขัดนิรภัยทำให้ต้นทุนของอุบัติเหตุลดลง การเกิดอุบัติเหตุพร้อมเข็มขัดนิรภัยช่วยให้ความบาดเจ็บและการเสียชีวิตน้อยลง

๕. การค้าทำให้ทุกคนดีขึ้น

ในสังคมทั่วไปจะพบว่าบริษัทการค้าต่างๆ ทั้งในระดับภายในประเทศและระดับนานาชาติต่างแข่งขันซึ่งกันและกัน เป๊ปซี่ แข่งขันกับ โคคาโคลา บริษัทรถยนต์ของญี่ปุ่น แข่งขันกับ บริษัทรถยนต์ของเยอรมัน หลายบริษัทหลายประเทศผลิตสินค้าเหมือนกัน และมีลูกค้ากลุ่มเดียวกัน การแข่งขันการค้ามิใช่การแข่งขันกีฬาที่มีผู้แพ้ผู้ชนะ ตรงกันข้ามการค้าระหว่างประเทศทำให้ประเทศคู่ค้ามีฐานะความเป็นอยู่ดีขึ้น

การค้ามีผลต่อชีวิตอย่างไร ตัวอย่าง ถ้าสมาชิกของครอบครัวเรากำลังหางานทำ แสดงว่าต้องแข่งขันกับสมาชิกของครอบครัวอื่นเพื่อหน้าที่การงาน เช่นเดียวกับการไปซื้อสินค้าต่างๆ แต่ละครอบครัวต้องแข่งขันกันเพื่อสินค้าที่ดีที่สุด ราคาต่ำที่สุด ดังนั้นชีวิตจริงในเศรษฐกิจแต่ละครอบครัวต้องแข่งขันกับครอบครัวอื่นๆ ทั้งหมด

ครอบครัวของเราไม่อาจอยู่ดีกินดีขึ้นได้ถ้าอยู่อย่างโดดเดี่ยวเว้นแต่ต้องผลิตสิ่งของทั้งหมดเพื่อบริโภคเอง แต่ครอบครัวได้ประโยชน์มากจากการค้ากับคนอื่นๆ การค้า การแลกเปลี่ยน ทำให้ประชาชนเป็นผู้ชำนาญการในการผลิตในกิจการที่มีความสามารถมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็น ครู แพทย์ เกษตรกร หรือช่างก่อสร้าง การค้าขายกับผู้อื่น ทำให้เราสามารถเลือกซื้อสินค้าและบริการได้มากมายหลายชนิดที่ราคาต่ำที่สุด(ต่ำกว่าทำการผลิตเอง)

ประเทศก็เป็นเช่นเดียวกับครอบครัว คือได้ประโยชน์จากความสามารถในการค้าระหว่างประเทศกับประเทศคู่ค้า การค้าทำให้ประเทศปรับตัวเป็นผู้ชำนาญการการผลิตในสายการผลิตที่มีความสามารถสูงสุดและได้รับสินค้าและบริการหลากหลายจำนวนมาก ดังนั้นไม่ว่า สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ เยอรมัน จีน ต่างเป็นคู่ค้าของเราและขณะเดียวกันก็เป็นคู่แข่งเช่นกัน

มิใช่กำหนดในตลาด เจ้าหน้าที่จากส่วนกลางขาดข้อมูลที่สะท้อนถึงราคา ซึ่งราคาต้องสนองตอบอย่างอิสระต่อพลังของตลาด

๗. รัฐบาลและการพัฒนาระบบตลาด

ระบบตลาดแม้ว่าเป็นหนทางที่ดีสำหรับรวบรวมกิจกรรมของเศรษฐกิจ แต่ก็มีข้อบกพร่องบางประการ มีเหตุผลสองประการที่รัฐบาลควรเข้าแทรกแซงตลาดคือ ๑) เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ และ ๒) เพื่อส่งเสริมความเสมอภาค การส่งเสริมนโยบายแทรกแซงตลาดดังกล่าว มีเป้าหมายเพื่อขยายขนาดผลตอบแทนหรือเค้กของเศรษฐกิจ และเพื่อการแบ่งปันผลตอบแทน

มือที่มองไม่เห็นหรือหัตถ์ของพระเจ้าชักนำให้ตลาดจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แต่มีสาเหตุอีกหลายประการที่ทำให้มือที่มองไม่เห็นทำงานไม่ได้ ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์เรียกว่า **ความล้มเหลวของตลาด** ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ตลาดไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

สาเหตุประการแรกที่ทำให้ตลาดล้มเหลว คือ ผลประโยชน์ภายนอก **ผลประโยชน์ภายนอก** หมายถึง การกระทำของบุคคลคนหนึ่งส่งผลกระทบทำให้บุคคลรอบข้างได้รับประโยชน์ทางที่ดีขึ้นหรือทางที่แย่ลง เช่นการสร้างมลภาวะของโรงงานอุตสาหกรรมทำให้ชาวบ้านที่อยู่รอบข้างต้องได้รับผลกระทบทำให้การดำรงชีพแย่ลง หรือประโยชน์จากการศึกษาวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ช่วยค้นคิดและทำให้มีการผลิตทรัพยากรที่มีค่าให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ ซึ่งผลกระทบดังกล่าวรัฐบาลสามารถแทรกแซงโดยการออกข้อกำหนดห้ามสร้างมลภาวะเมื่อสร้างผลกระทบทางไม่ดี หรือให้การอุดหนุนส่งเสริมให้มีการกระทำมากขึ้นเมื่อสร้างผลกระทบทางที่ดี

สาเหตุประการที่สองที่ทำให้ตลาดล้มเหลว คือ **อำนาจเหนือตลาด** ซึ่งหมายถึง ผู้กระทำคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มผู้กระทำกลุ่มเล็กๆ มีอิทธิพลต่อราคาสินค้า เช่น ถ้าในชุมชนมีผู้ผลิตน้ำดื่มเพียงรายเดียวและทุกคนในชุมชนต้องซื้อน้ำดื่มจากผู้ผลิตรายนี้ ผู้ผลิตรายนี้ถือว่าเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด ผู้มีอำนาจเหนือตลาดไม่มีผู้แข่งขันหรือผลประโยชน์ของตนไม่ถูกควบคุมโดยการแข่งขัน จึงกลายเป็นการผูกขาด รัฐบาลสามารถเข้าควบคุมราคาของการผูกขาดเพื่อสร้างประสิทธิภาพของเศรษฐกิจให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

มือที่มองไม่เห็นไม่สามารถประกันว่ารายได้ความรุ่งเรืองของเศรษฐกิจจะถูกแบ่งปันอย่างยุติธรรม เศรษฐศาสตร์การตลาดให้ผลตอบแทนแก่ประชาชนตามความสามารถในการผลิตสิ่งของที่ประชาชนอื่นๆ ต้องการซื้อ มือที่มองไม่เห็นไม่ประกันว่าทุกคนจะมีอาหารเพียงพอ ได้รับการดูแล

สุขภาพตามสมควร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้นโยบายสาธารณะ เช่น มาตรการด้านภาษีเงินได้และระบบสวัสดิการ ซึ่งจะช่วยให้การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

รัฐบาลสามารถพัฒนาผลของเศรษฐกิจการตลาดได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าพัฒนาของรัฐบาลจะเป็นไปได้เสมอตลอดเวลา นโยบายสาธารณะถูกกำหนดโดยระบบการเมืองซึ่งขาดความสมบูรณ์ เช่น บางนโยบายเอนเอียงไปตามอำนาจของนักการเมือง

๘. มาตรฐานการครองชีพของประเทศขึ้นอยู่กับความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการ

ความแตกต่างของมาตรฐานการครองชีพระหว่างประเทศต่างๆ ในโลกมีความเหลื่อมล้ำอย่างมาก จะเห็นว่าในปี ๑๙๙๗ คนอเมริกันมีรายได้เฉลี่ย ๒๙,๐๐๐ ดอลลาร์ สหรัฐอเมริกา คนในจีเรีย ๙๐๐ ดอลลาร์ สหรัฐอเมริกา ความแตกต่างของรายได้เฉลี่ยชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชน พลเมืองของประเทศที่มีรายได้สูงจะมีเครื่องรับโทรทัศน์มากกว่า มีรถยนต์มากกว่า คุณภาพอาหารดีกว่า รักษาสุขภาพดีกว่าและคาดว่าจะมีอายุยืนยาวกว่าพลเมืองของประเทศที่มีรายได้ต่ำกว่า

การเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการครองชีพตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมามีความแตกต่างกันมาก ในสหรัฐอเมริการายได้เพิ่มประมาณ ๒ เปอร์เซ็นต์ ต่อปี เมื่ออัตราการเติบโตเท่านี้ รายได้เฉลี่ยจะเพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า ทุกๆ ๓๕ ปี รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากเดิม ๘ เท่าในรอบหนึ่งศตวรรษ

ความแตกต่างของมาตรฐานการครองชีพ เกิดจากความแตกต่างของ “ผลิตภาพในการผลิต” ของประเทศ เช่น ผลิตภาพในการผลิตของแรงงาน คือจำนวนของสินค้าและบริการที่ผลิตโดยแรงงาน ๑ หน่วย ในประเทศที่แรงงานต่อหน่วยสามารถผลิตสินค้าและบริการต่อหน่วยของเวลาได้จำนวนมาก ประชาชนจะมีมาตรฐานการครองชีพสูงกว่าประเทศที่ผลิตภาพการผลิตของแรงงานน้อยกว่า ทำนองเดียวกัน อัตราการเติบโตของผลิตภาพการผลิตจะกำหนดอัตราการเติบโตของรายได้เฉลี่ย

ความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภาพการผลิตและมาตรฐานการครองชีพ เป็นแกนสำหรับนโยบายสาธารณะ เมื่อต้องการพิจารณาว่านโยบายส่งผลกระทบต่อมาตรฐานการครองชีพอย่างไร เริ่มแรกต้องคิดก่อนว่านโยบายนั้นจะมีผลกระทบต่อความสามารถในการผลิตอย่างไรหรือไม่ การยกระดับมาตรฐานการครองชีพ ผู้จัดทำนโยบายจำเป็นต้องเพิ่มผลิตภาพในการผลิตโดยการเพิ่มการศึกษาให้แก่แรงงาน มีเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อผลิตสินค้าและบริการ และใช้เทคโนโลยีที่ดีที่สุดเท่าที่จัดหาได้

งบประมาณขาดดุลและมาตรฐานการครองชีพ เมื่อรัฐบาลดำเนินนโยบายขาดดุลแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลใช้จ่ายมากกว่ารายได้ เงินที่นำมาใช้จ่ายได้มาจากการกู้ยืมตลาดการเงิน ซึ่งการกู้ยืมนี้มีผลกระทบต่อการกู้ยืมของภาคเอกชน ที่ต้องการกู้เงินเพื่อนำไปลงทุนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อการศึกษาหรือการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ และการลงทุนทางด้านทุนกายภาพหรือการลงทุนสร้างโรงงาน เมื่อการลงทุนของภาคเอกชนลดลง จะมีผลทำให้ผลิตภาพการผลิตของอนาคตลดลง จึงกล่าวได้ว่าการดำเนินการงบประมาณขาดดุลของรัฐบาลเป็นสาเหตุทำให้อัตราการเติบโตของมาตรฐานการครองชีพช้าลง

๙. ราคาสินค้าสูงเพราะรัฐบาลพิมพ์ธนบัตรมากขึ้น

ในประเทศเยอรมันปี ๑๙๒๑ หนังสือพิมพ์รายวันมีราคา ๐.๓๐ มาร์ก แต่ในปี ๑๙๒๒ หนังสือพิมพ์รายวันฉบับเดียวราคา ๗๐,๐๐๐,๐๐๐ มาร์ก ราคาสินค้าอื่น ๆ ในเศรษฐกิจสูงขึ้นเป็นจำนวนใกล้เคียงกันภาวะการณ์ในประวัติศาสตร์เช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าเกิดภาวะ **เงินเฟ้อ** หรือระดับราคาของเศรษฐกิจสูงขึ้น

การเกิดเงินเฟ้อถือว่าเป็นปัญหาของเศรษฐกิจ ท่านประธานาธิบดีเยอร์ลฟอร์ด เรียกเงินเฟ้อว่า (ศัตรูอันดับหนึ่งของสาธารณะ) เงินเฟ้อในปี ๑๙๙๐ คิดเป็นสามเปอร์เซ็นต์ต่อปี ที่อัตราเงินเฟ้อระดับนี้ภายใน ๒๐ ปีจะทำให้ราคาสินค้าเพิ่มเป็น ๒ เท่า เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อสูงเป็นปัญหาต่อสังคม ดังนั้น การรักษาให้เงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำจึงเป็นวัตถุประสงค์ของเจ้าหน้าที่ผู้กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจทุก ๆ ประเทศทั่วโลก

สาเหตุของเงินเฟ้อเกิดจากอะไร สาเหตุส่วนใหญ่ของเงินเฟ้อถาวรจะเกิดจากสาเหตุเหมือน ๆ กัน คือ การขยายปริมาณเงิน เมื่อรัฐบาลเพิ่มปริมาณเงินของประเทศมากขึ้นมีผลทำให้มูลค่าของเงินลดลง ในเยอรมันในช่วงแรกของปี ๑๙๒๐ ราคาเฉลี่ยสูงขึ้นเป็น ๓ เท่า ทุก ๆ เดือน เช่นเดียวกับปริมาณของเงินเพิ่มขึ้น ๓ เท่า เช่นกัน จึงได้ข้อสรุปว่าอัตราเงินเฟ้อสูงเกิดจากการขยายตัวของปริมาณเงินอย่างช้า ๆ

๑๐. สังคม ผลได้ผลเสียระหว่างเงินเฟ้อและการว่างงาน

ผู้กำหนดนโยบายทางเศรษฐศาสตร์ประสบปัญหาในการควบคุมเงินเฟ้อของเศรษฐกิจเนื่องจากสาเหตุ ถ้ากำหนดนโยบายลดเงินเฟ้อเป็นสาเหตุให้เกิดการว่างงานสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่าผู้กำหนดนโยบายทางเศรษฐศาสตร์ต้องตัดสินใจเลือกผลได้ผลเสียระหว่างการว่างงานและเงินเฟ้อ

เพราะทั้งสองนั้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เส้นกราฟฟิลลิปแสดงให้เห็นว่าในระยะสั้นเกิดผลได้ผลเสียระหว่างเงินเฟ้อและการว่างงาน นโยบายทางเศรษฐกิจเป็นตัวผลักดันทำให้เงินเฟ้อและการว่างงานมีทิศทางตรงกันข้ามเมื่อต้องการแก้ไขเงินเฟ้อจะทำให้การว่างงานเพิ่มขึ้นและถ้าลดการว่างงานเงินเฟ้อจะเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าระดับราคาไม่สามารถปรับตัวได้ทันทั่วทั้ง ตัวอย่าง เมื่อรัฐบาลลดปริมาณเงินของเศรษฐกิจในระยะยาวนโยบายนั้นจะทำให้ระดับราคาทั้งหมดลดลง แต่ถ้าพิจารณาในระยะสั้นราคาทั้งหมดไม่สามารถปรับตัวได้ทันที่การปรับตัวของบริษัททั้งหมดต้องใช้เวลาหลาย ๆ ปี บริษัทอาจต้องพิมพ์ใบโฆษณาเพื่อแสดงราคาสินค้าใหม่, สหภาพกรรมกรทุก ๆ สหภาพจะต้องกำหนดและยอมรับอัตราค่าจ้างลดน้อยลง ร้านอาหารทั้งหมดจะต้องพิมพ์รายการอาหารและราคาขึ้นใหม่ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าในระยะสั้นระดับราคาตรึงตัว

เพราะว่าราคาตรึงตัวนโยบายของรัฐบาลในระยะสั้นจึงมีผลแตกต่างจากระยะยาวเมื่อรัฐบาลลดปริมาณเงินจะทำให้ประชาชนลดการใช้จ่าย การใช้จ่ายที่ลดลงประกอบกับราคาที่ยังสูงอยู่ทำให้ปริมาณของสินค้าและบริการที่บริษัทขายลดน้อยลง ยอดขายลดลงเป็นสาเหตุทำให้บริษัทต้องปลดคนงาน ดังนั้น การลดปริมาณเงินทำให้การว่างงานเกิดขึ้นชั่วคราวจนกระทั่งราคาปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างสมบูรณ์ ผลได้ผลเสียระหว่างเงินเฟ้อและการจ้างงานแม้จะเป็นการชั่วคราวแต่ก็อาจยืนยาวได้หลาย ๆ ปี การทำความเข้าใจพัฒนาการของเศรษฐกิจจึงกล่าวได้ว่า ความคิดของเส้นฟิลลิปมีความสำคัญอย่างมาก ผู้กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจสามารถใช้ความรู้เรื่องผลได้ผลเสียนี้กำหนดมาตรการด้านต่าง ๆ เช่น เปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายของรัฐบาล เปลี่ยนแปลงการเก็บภาษีอากร และ เปลี่ยนแปลงการพิมพ์จำนวนธนบัตรผู้กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจในระยะสั้นอาจกำหนดนโยบายที่สร้างอิทธิพลต่อสัดส่วนผสมของเงินเฟ้อ และการจ้างงานในเศรษฐกิจให้เหมาะสม ซึ่งมาตรการด้านการเงินและการคลังเป็นมาตรการที่ใช้ควบคุมเศรษฐกิจได้

หนังสืออ้างอิง

- Ackley, G. **"Macroeconomics: theory and policy"** New York, Macmillan, 1978.
- Chandler, L.V. **"The Monetary Financial System"** New York, Harper and Row, 1978.
- David N. Hyman, **"Economics"** Irwin, Homewood, Boston, MA, 1992.
- Economic Report of the President, 1989**, Washington, D.C.; U.S. Government Printing Office, 1989.
- Lawrence, Robert Z., and Robert E. Litan. **"Saving Free Trade"** Washington, D.C. : Brookings Institution, 1986.